

AKTUÁLNĚ: Reakce na demagogickou kritiku „kotlíkové dotace“

Datum: 14.1.2012 | Autor: Ing. Leopold Benda, obchodní ředitel BENEKOVterm s.r.o. | Organizace: [BENEKOVterm s.r.o.](#) | Firemní článek

Problém není v palivu, ale v technologii. Vysoce účinné automatické kotle na uhlí mohou dosahovat výrazně nižších emisí CO, prachu nebo OGC, než průměrné kotle na kusové dřevo nebo dřevní pelety. Program ale jednoznačně definuje, že v dotovaných kotlích lze spalovat dřevěné pelety a žádný uživatel nijak omezován nebude.

Tento článek je reakcí na článek Ing. Petra Cankaře – [„Dotace v České republice, lumpárna, aneb ekologie naruby“](#)

V souvislosti s otevřením nového dotačního programu v Moravskoslezském kraji se objevila řada kritiků, jejichž argumenty jsou založeny více na emocích, neznalostech regionu a zastaralých informacích o moderních technologiích určených k automatizovanému spalování uhlí. Protože tyto příspěvky obsahují řadu mylných a zkreslených čísel, zde je přehled základních argumentů, jimiž se autor pokouší názory kritiků vyvrátit.

1. „Ekologičnost“ spalování uhlí

Kritikové běžně popisují uhlí jako údajný „neekologický“ zdroj. Uvádí, že „i s automatickým kotlem je spalování uhlí doprovázeno většími emisemi škodlivin než jiné, ekologičtější způsoby vytápění.“ Žádná definice „ekologického“ paliva neexistuje. Uhlí, pelety nebo brikety lze spalovat v různých typech technologií. **Uhlí samotné nebo pelety samy o sobě škodlivé nejsou a záleží především na tom, v jaké technologii jsou použity.**

Řízeným spalování uhlí lze dosáhnout takového stavu, že emise prachu, OGC nebo CO odpovídají připravované 4. třídě podle normy ČSN EN 303-5. Například výrobek BENEKOV C 25 při spalování uhlí dosahuje emise CO 424 mg/m³, emise prachu 54 g/m³ a emise OGC na úrovni 5 mg/m³. Přitom současná legislativa povoluje v kotlích na „ekologické“ palivo, tedy kusové dřevo spalovat s emisemi CO až 25000 mg/m³, emisemi prachu až 200 mg/m³ a emisemi OGC až 2000 mg/m³. Ti z vás, kteří máte přehled o automatických kotlích na dřevní pelety prodávaných v rámci programu Zelená úsporám dobře víte, že řada automatických kotlů na dřevní pelety „narychlo“ konstruovaných pro tento program se ani při spalování dřevních pelet do těchto hodnot nedokáže dostat.

Problém není v palivu, ale v používané technologii. Vysoce účinné automatické kotle na uhlí mohou dosahovat výrazně nižších emisí CO, prachu nebo OGC než průměrné kotle na kusové dřevo nebo dřevní pelety.

Výrok pana Cankaře, že „Uhlí ekologickým palivem nikdy nebylo a nebude“ si může dovolit napsat eko-fundamentalista nebo člověk, který se nevyzná v energetice. Takový výrok by si ale neměl dovolit napsat člověk, který chce být za odborníka v energetice považován. Tento výrok je totiž zcela mylný. Navíc pokud pan Cankař považuje uhlí za tak špatné a „neekologické“ palivo a jeho zájmem je spalování pouze „ekologických“ paliv, měl by tedy dát pokyn k tomu, ať jeho firma Atmos stáhne z trhu a dále nenabízí kotle na uhlí s ručním přikládáním, které ve svém sortimentu má.

Uhlí je cenné energetické médium, kterým ČR disponuje, pro fungování naší společnosti je to zdroj na další minimálně desítky let nezbytný. Protože uhlí nelze v nejbližší době nahradit, tak společným zájmem nás všech by mělo být jeho co nejefektivnější využití. Přesně to dotační titul v MSK nabízí.

2. Možnost spalování dřevěných pelet v rámci programu

Zapojení kotle BENEKOV C 25

Instalovaný kotel: BENEKOV C25

Preferované palivo: dřevní peletky

Administrativní budova: obchod, kanceláře, atd. Lokalita: Písecko

Pan Stupavský z Klastru česká peleta píše, že „Pokud se však občané, kteří denně dýchají škodliviny ohrožující jejich zdraví, rozhodnou spalovat výhradně dřevěné pelety nebo brikety, budou mít smůlu.“

Program ale jednoznačně definuje, že v dotovaných kotlích lze spalovat dřevěné pelety a žádný uživatel nijak omezován nebude, může topit pouze peletami a žádné uhlí si kupovat nemusí. Je nutno zdůraznit, že velká část českých výrobců dokáže ve svých automatických kotlích na uhlí zajistit i kvalitní spalování dřevěných pelet. **Pokud bude mít uživatel kotle zájem místo topení uhlím topit peletami, tak mu v tom nikdo nebude bránit.** Naopak, dřevní pelety v klasických kotlích s ručním přikládáním nikdo nepoužívá. Pelety se používají pouze v automatických kotlích. **Čím více bude na trhu automatických kotlů na uhlí (z nichž většina umí spalovat i dřevní pelety), tím větší šanci na prodej dřevních pelet jejich výrobci a prodejci budou mít, pokud budou schopni dřevní pelety nabídnout vůči uhlí za konkurenceschopnou cenu.**

3. Srovnání ceny uhlí a dřevních pelet

Zcela zavádějící a zcestný je ale údaj o tom, že „cena dřevěných pelet je v posledních letech srovnatelná s tradičně nejlevnějším hnědým uhlím.“ Naopak, v posledních letech se cena hnědého uhlí ořech 2, na které jsou kotle českých výrobců automatických kotlů na uhlí

certifikovány, pohybuje na úrovni 2500 Kč/tunu, zatímco ceny dřevních pelet se pohybují na ceně cca 5000 Kč na tunu. Hnědé uhlí Ořech 2 z SD Bílina má srovnatelnou výhřevnost na úrovni 17 MJ/kg jako běžné dřevní pelety.

Proto vytápění průměrného rodinné domu v automatickém kotli na uhlí s účinností cca 85 % vyjde uživatele na cca 13 000 Kč ročně a vytápění kvalitními dřevními peletami vyjde uživatele na cca 25 000 Kč ročně. Dnes cca 30 tisíc „problematických“ domácností v MSK topí kaly, kusovým dřevem nebo odpady v zastaralých technologiích s ručním přikládáním a jejich roční náklady za topení se pohybují na úrovni okolo 20 000 Kč ročně + stovky hodin práce během obsluhy kotle.

Protože se na českém trhu prodává velká řada různých typů hnědého i černého uhlí, je nutno při argumentaci o spalování uhlí v automatických kotlích vycházet z toho, že se certifikují a používá se do nich hnědé uhlí typu Ořech 2, nejčastěji dodávané ze SD z dolu Bílina.

Zapojení kotle BENEKOV ling 25
Instalovaný kotel: BENEKOV ling 25
Preferované palivo: hnědé uhlí ořech 2
Rodinný dům Lokalita: Náchodsko

Tabulka [srovnání nákladů na vytápění](#), předložená v článku pana Stupavského, obsahuje 2 zásadní chyby. První je uvedení neaktuálních cen paliv a druhou je to, že pro výpočet spotřeby kalkuluje se spalováním uhlí v klasickém kotli s ručním přikládáním a účinností 55 %.

Pokud se čísla do srovnávací tabulky doplní správně (tedy 2,50 Kč za 1 kg hnědého uhlí a 5,- Kč za 1 kg dřevěných pelet) a spočítá se spotřeba uhlí v automatickém kotli s účinností 85 %, pak náklady na topení vychází zcela jinak a prokazuje se tímto, že náklady na topení dřevními peletami v automatickém kotli jsou téměř dvojnásobné proti nákladům na topení hnědým uhlím Ořech 2.

Tato čísla není problém ověřit u prodejců paliv i u výrobců kotlů. Navíc podmínkou dotace je prokázání, že kotel splňuje minimální účinnost definovanou 3. třídou podle normy ČSN EN 303-5, která je cca 75 % pro 25 kW kotel.

Pokud má kdokoliv zájem argumentovat srovnáním numerických údajů, pak je nutné vycházet z reálných a ověřitelných podkladů. Je na místě se nyní ptát, proč jsou veřejnosti tak často předkládány srovnání, které vychází ze zcela nereálných a nepravdivých podkladů a lze je snadno vyvrátit.

Rozhodnutí o topení hnědým uhlím Ořech 2 nebo dřevními peletami bude záležet na rozhodnutí uživatele kotle a záleží na jeho svobodné volbě, zda bude chtít topit uhlím za 13 tisíc Kč ročně s nutností častěji vynášet popel nebo bude chtít topit s menším množstvím popela a výrazně větším komfortem, ovšem za dvojnásobnou cenu za palivo.

4. Možnost zneužití dotací k podpoře technologií spalující plastové odpady

Stížnost na možnost zneužití dotací pro instalace tzv. „polských“ kotlů, které v drtivé většině nejsou certifikovány v souladu s českou legislativou a mnohdy nespĺňují ani základní bezpečnostní podmínky provozu, **je zcela oprávněná**. Touto problematikou se však Krajský úřad i MŽP důkladně zabývali a součástí pravidel je proto nutnost **při předložení žádosti doložit platný certifikát výrobku**, který prokazuje plnění základních požadavků vyplývajících z nařízení vlády 163/2002 Sb. **Dotované tak budou pouze výrobky, jejichž certifikace proběhla řádně a v souladu s platnou českou legislativou, splňují všechny požadované bezpečnostní parametry a dosahují požadovaných parametrů emisí a účinnosti.**

5. Účelnost programu a jeho význam pro životní prostředí v MSK

Podle vyjádření pana Stupavského „Ministerstvo se odvolává na tradici, zatímco blokuje skutečně efektivní zlepšení životního prostředí, které by přineslo například spalování dřevěných pelet“ a pan Cankař jde ještě dále když tvrdí, že to vše se děje „z důvodu otevřené podpory soukromým firmám dobývajícím uhlí a soukromým firmám, vyrábějícím zařízení na jeho spalování.“

Informace o programu jsou veřejnosti známé již cca 3 měsíce. Pokud bude výzva k podávání žádostí vyhlášena do konce ledna, tak první realizace nastanou zřejmě nejdřív v dubnu. **V praxi tento dotační titul zatím způsobil 6měsíční radikální propad prodeju automatických kotlů na uhlí v MSKa výrobcům těchto technologií zatím působí hlavně problémy.**

Program nebyl tvořen „na míru“ firmám těžícím uhlí a firmám vyrábějící vysoce účinné automaty na spalování uhlí. Do přípravy programu se zapojily mimo jiné renomované vědecké instituce. Je jednoduché sedět za stolem v Čechách a kritizovat práci politiků ze severní Moravy, ale kdo u nás žije, tak si je vědomý specifik a problémů našeho regionu. Program je vytvořen „na míru“ občanům moravskoslezského kraje a byl vytvářen tak, aby lidem v regionu pomohl co nejvíce a hlavně aby tato pomoc byla smysluplná a dlouhodobě udržitelná. Spalování uhlí zde má skutečně velkou tradici a to bohužel nejvíce právě v zastaralých technologiích (mnohdy podomácku vyráběných) s účinností okolo 50 % a emisemi výrazně vyššími než povoluje platná legislativa. Nízké příjmy rodin společně s vysokými cenami plynu, elektřiny a bohužel i dřevních pelet nutí lidi topit v neefektivních technologiích produkujících v celém regionu miliony tun emisí prachu. Přinutit uživatele těchto technologií k topení plynem, elektřinou nebo peletami je dnes prakticky nemožné. Proto jako jediná účinná cesta zlepšení kvality životního prostředí v MSK je program, který umožní nahradit staré kotle s provozními náklady nad 20 tisíc Kč a emisemi prachu až 100 kg ročně novými moderními automatickými kotli na uhlí, jejichž provozní náklady budou pro uživatele nižší, doba obsluhy se ze stovek hodin ročně sníží na desítky a zároveň emise prachu se sníží z cca 100 na 10 až 15 kg prachu ročně. Toto je skutečně účinný způsob jak zamezit spalování kalů, plastů a dalších odpadů a je to způsob dlouhodobě udržitelný.

Pokud se pan Cankař ptá, jestli z toho má občan prospěch, lze jednoznačně odpovědět že ano. A má z toho prospěch nejenom občan který si tuto technologii pořídí, ale i jeho okolí. Náhradou starého kotle s ručním přikládáním za nový automat uživatel ročně ušetří na vytápění svého domu, ke kotli nemusí chodit 5 x za den, ale jednou za 3 dny a co je zásadní, v jeho okolí již prakticky nikdo nepozná, že topí uhlím.

6. Srovnání Zelené úsporám a „kotlíkové dotace“ v MSK

Pozitivní efekt programu Zelená úsporám v rámci MSK není bohužel vidět, ani když se do něj nainvestovalo celorepublikově cca 20 miliard Kč. V rámci „kotlíkové dotace“ je nyní alokováno 20 milionů Kč, ministerstvo ŽP hovoří o možnosti navýšení na cca 200 milionů Kč. I kdyby se alokovalo do programu 200 milionů Kč, je to pouze cca 1 % z objemu Zelené úsporám. Mluvit o zásadním zvýhodnění fosilních paliv na úkor tzv. „zelených technologií“ je tak zcela irelevantní a zavádějící. Naopak, stěžovat si mohou především výrobci vysoce kvalitních automatických kotlů na uhlí, jejichž výrobky byly v letech 2009 až 2011 programem Zelená úsporám v celé ČR zcela zásadně na trhu diskriminovány.

Závěr

Program „kotlíkové dotace“ byl kvalitně připraven tak, aby měl viditelný efekt na zlepšení životního prostředí v MSK. Uživatelům kotlů, kteří budou chtít spalovat dřevěné pelety, nebude v tomto nijak bráněno. V rámci programu budou zastaralé kotle spalující odpady neefektivním způsobem nahrazeny novými, vysoce účinnými a nízkoemisními technologiemi, které zvýší účinnost topných systémů až dvojnásobně a emise prachu nebo jiných částic sníží na 10 až 15 % původní hodnoty. Pokud se do programu podaří alokovat řádově alespoň stovky milionů Kč, bude mít tento dotační titul jednoznačně pozitivní, měřitelný a viditelný vliv na zlepšení životního prostředí v Moravskoslezském kraji.

S úctou

Ing. Leopold Benda, obchodní ředitel BENEKOVterm s.r.o.
www.benekov.com

Doplnění redakce:

Problematicke tzv."kotlíkové dotace jsme na TZB-info věnovali speciální prostor od 4.1., kdy vyšel první [článek Ing. Petra Cankaře](#), na který bezprostředně reagoval [Tomáš Podivínský](#), náměstek Státního fondu životního prostředí. Prostor jsem dali i dalším odborníkům. Zajímavý a věcný pohled měl [Ing. Zdeněk Lyčka](#). "Diskuse" pokračovala i výše uvedeným článkem Ing. Leopolda Benda a vyjádřením [Klastru Česká peleta](#). Problematiku sledoval i kolega Ing.Milan Bechyně [na veletrhu Infotherma](#) v Ostravě. Z jedné diskuse na našem stánku vznikly další dva články [Efektivita využití prostředků na podporu automatických kotlů na uhlí v Moravskoslezském kraji](#) a [Pár poznámek k problematice DOTAČNÍ POLITIKA v kraji Moravskoslezském](#). Čtenáři mohli diskutovat na našem facebooku.

Realita:

Projekt odstartoval ve středu 1.2. ráno a už v devět hodin kraj musel výzvu zastavit.
„Už se nám nashromáždily tři stovky žádostí, takže dnes musíme projekt po jednom dni

ukončit. V programu na výměnu starých neekologických kotlů za nové nízkoemisní je totiž od státu a od nás 20 miliónů korun, které vystačí na 300 nových kotlů,“ vysvětlovala mluvčí krajského úřadu Šárka Vlčková.

Rozhodovat se bude podle data žádosti a lidé obdrží dotaci až zpětně po zakoupení ekologického kotle buď na uhlí či na uhlí a biomasu, může zažádat jen osoba bydlící v Moravskoslezském kraji, zároveň podpisem žádosti o dotaci se žadatelé zaváží k tomu, že po dobu 15 let umožní kontrolu zadotovaného kotle. Kraj chce totiž zamezit tomu, aby v nich lidé pálili to, co tam nepatří.

Datum: 14.1.2012

Autor: Ing. Leopold Benda, obchodní ředitel BENEKOVterm s.r.o.